

----- Kuukauden kysymys -----

Voiko kakalla ja pissalla lannoittaa?

Projektikoordinaattori Susanna Pakulan mielestä kuivakäymälöiden jätteen voi hyvin hyödyntää lannoitteena.

Sopiiko käymäläjäte lannoitteeksi?

Sopii erinomaisesti, sillä jätettä syntyy jatkuvasti ja se sisältää ilmaista typpeä ja fosforia. Jätteen kierrättäminen lannoitteeksi on ekologista, koska fosforia ei riitä kallioperästä louhittavaksi rajattomasti.

Käykö virtsa lannoittamiseen?

Mainiosti. Mutta koska virtsaa kertyy paljon, sen keruu ja käyttö on suunniteltava hyvin. Virtsaa voi käyttää lannoittamiseen korkeintaan puoli-toista litraa neliölle vuodessa, joten sitä joutuu varastoimaan. Ravinteet säilyvät vain tiiviissä astiassa.

Virtsan annetaan seistä kuukauden ajan ennen käyttöä, jolloin taudinaiheuttajat kuolevat happamuuden vähetessä. Puoliksi vedellä laimennettu virtsa levitetään kasvien juurelle mielellään ennen sadetta. Virtsan joutumista kasvien lehdille tulee varoa.

Miten jäte pitää käsitellä?

Tuoreen kiinteän jätteen ja suotonesteen pitää antaa vanheta viimeisen jätteenlisäyksen jälkeen vähintään yksi vuosi. Vasta sen jälkeen sitä voi käyttää koristekasveille. Syötäville kasveille kompostia saa käyttää vasta, kun se on viimeisen jätteenlisäyksen jälkeen seissyt kaksi vuotta. Kuivakäymälöissä, joissa on suuret säiliöt, jäte ehtii kompostoitua, ja se on tyhjennysvaiheessa suhteellisen valmista multaa.

Käymäläseura
Huussi ry:n
projektikoordi-
naattori
Susanna Pakula
www.huussi.net

Paljonko käymäläkompostia voi käyttää kerralla?

Käymäläkompostia voi levittää kasvualustan pintaan esimerkiksi parin sentin kerroksen. Saman määrän voi sekoittaa istutusalueiden pintamultaan. Käymäläkomposti on sellaisenaan liian tuhtia pensaiden tai perennoiden kasvualustaksi, mutta se käy maanparannusaineeksi.

Voiko ylijäämän hävittää?

Jätteen käyttö on sallittua vain omalla kiinteistöllä eli sitä ei saa myydä eikä antaa eteenpäin.

Jätettä ei saa haudata maahan eikä laittaa sekajätteen sekaan. Polttavien käymälöiden tuhkan voi laittaa sekajätteeseen kunhan se on kylmää. Tuhkassa ei ole enää typpeä, mutta pihanomistajat voivat käyttää tuhkan fosforilannoitteena.

Onko jätteestä haittaa terveydelle?

Elävät taudinaiheuttajat tuhoutuvat, kun komposti kuumenee kunnolla ja jäte hajoaa mullaksi. Hyvä lopputuote syntyy, kun käymälän sijoittaa niin että jättesäiliö on etelään päin. Silloin lämpö edistää hajoamisprosessia ja liika suotoneste haihtuu nopeammin. Komposti tarvitsee huolenpitoasi: seuraa prosessia, ruoki kompostia ja lisää kosteutta ja kuiviketta tarpeen mukaan. Käytäntö opettaa hyväksi kompostoijaksi. **AO**